

בית המשפט העליון

בג"ץ 6510/21 כהנא-דרור נ' נשיא בית הדין הרבני הגדול (10.8.2022)

תאריך פסק הדין: י"ג באב התשפ"ב (10.8.2022).

הרכב השופטים: המשנה לנשיאה ע' פוגלמן; השופטת ד' ברק-ארז; והשופטת י' וילנר.

פסק הדין נסב על עתירה שעניינה אופן הטיפול בבעיית ניגוד העניינים הכרוכה בכך שנשיא בית הדין הרבני הגדול נדרש לקבל החלטות על מינוי דיינים, שלהם יש לו קרבה אישית או משפחתית, לתפקידים במערכת בתי הדין הרבניים. זאת, מאחר שלפי חוק הדיינים, התשט"ו-1955 ההחלטה על מינוי של אבות בית-דין וראשי אבות בית-דין מסורה לנשיא בית הדין הרבני הגדול בלבד. באופן פרטני, העתירה עסקה בהחלטתו של נשיא בית הדין הרבני הגדול (הרב הראשי, הרב דוד לאו) למנות לתפקיד של אב-בית דין את גיסו, הרב רלב"ג. המינוי בוצע על-פי המלצה של "ועדת שניים", המורכבת משני דיינים בדימוס שמונו על-ידי נשיא בית הדין הרבני הגדול. היועץ המשפטי לשיפוט הרבני חיווה דעתו בפני נשיא בית הדין הרבני הגדול כי עריכת המינוי בדרך זו אינה מרחיקה את החשש לניגוד עניינים, אולם נשיא בית הדין הרבני הגדול לא קיבל את דעתו. עריכת המינוי בדרך זו לא הייתה אף על דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. סמוך לאחר עריכת המינוי הוגשה העתירה.

במהלך הזמן שבו העתירה הייתה תלויה ועומדת נבחנו פתרונות שונים. בין השאר, הועלתה ההצעה לקביעת הסדר עקרוני לפיו במקרה שבו מתעורר חשש לניגוד עניינים בשל קרבתו של המועמד לנשיא בית הדין הרבני הגדול, המינוי יתבצע בהתאם לעמדתה של ועדה בלתי תלויה, שזהות חבריה לא תיקבע על-ידי נשיא בית הדין הרבני הגדול בעצמו (למשל, שחברי הוועדה יהיו דיינים בדימוס שאין להם זיקה עכשווית לבתי הדין הרבניים וכן משפטנים בשירות המדינה). חרף ההתקדמות לא הושגה הסכמה בעניין זה בין כלל המשיבים (נשיא בית הדין הרבני הגדול והיועצת המשפטית לממשלה).

בנסיבות אלה, ובהיעדר הסכמה, בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ קבע כי המינוי של הרב רלב"ג כאב-בית-דין לא יכול לעמוד, בשל כך שנעשה ללא הסדר מתאים שיש בו לתת מענה לבעיה של ניגוד עניינים. לצד זאת, בשל הצורך לתת זמן היערכות מתאים, נקבע כי ביטול המינוי ייכנס לתוקפו רק בחלוף 60 ימים. כמו כן, נקבע כי בשלב זה נשיא בית הדין הרבני הגדול לא יוכל להחליט על מינויים נוספים של הרב רלב"ג קודם שייקבע

הסדר מתאים לפתרון בעיית ניגוד העניינים. בצד זאת, בית המשפט העליון הדגיש כי אין בפסק דינו משום הטלת כל דופי ברב רלב"ג או הבעת עמדה באשר להחלטות שצריכות להתקבל, והוסיף כי על הצדדים לפעול במהרה כך שיושג הסדר מתאים בהתייעצות עם היועצת המשפטית לממשלה.